

DOBROGEA JUNĂ

POLITICĂ — ECONOMICĂ — CULTURALĂ — ZILNICĂ

Director-Proprietar
CONST. N. SARRY

Inscris în registrul publicațiilor periodice al Tribunalului Constanța sub No. 37 din Mai 1938

Abonamentul cu supliment cultural un an 800 lei — 6 luni 500 lei — Pentru Autorități și Instituții lei 2000
TELEFON No. 13.43 — Imprimeriile proprii Str. Scarlat Vârnav No. 27

Redacția și Administrația:
CONSTANȚA, str. Scarlat Vârnav No. 27

Prezența noastră pe CUBAN

de SEBASTIAN BORNEMISA

Viteji noștri luptători de pe râul Cuban, care șerpuește atât de sălbatec pe sub poalele munților Caucazi, au fost inspectați în zilele trecute pe neașteptate de d-l Mareșal Conducător.

Ostașul fără odihnă și fără de prăhană, care a știut, ca nimeni altul, să ridice moralul și sufletul unui neam, peste care se abătuseră mai acum trei ani cele mai groaznice nenorociri, și-a crezut de dator să de Conducător Suptem de oaste, ca să i vadă pe aceia, care îi țin de luni de zile piept unui dușman neasemănat mai numeros, spre a le duce acolo, pe frontul de luptă, dragostea caldă a țării de acasă, care-i tubeste și crede neclintit în eroismul și în misiunea istorică a jertitelor.

Inspecția aceasta a Mareșalului nostru Conducător ne place oarecum să credem, că nu a fost o inspecție cu caracter strict și pur militar.

Descinzând la o depărtare de atâtea mii de kilometri de țară, d. Mareșal Antonescu nu a putut urmări exclusiv ținta de a se convinge nemijlocit de starea morală și fizică a soldaților săi, de efectul minunatelor arme cu care i-a înzestrat și de eventualele lor neajunsuri.

Aceste lucruri le ar fi putut doar afla și din rapoartele vrednicilor săi generali de acolo, care stau neîntrerupt, col la col cu luptătorii, duc aceeași viață ca și ei, și luptă și suferă împreună.

Ceeace a determinat călătoria Mareșalului, a trebuit să fie astfel o țintă mult mai înaltă, mult mai nobilă.

Mergând pe plaiurile scăldate de apele Cubanului, d. Mareșal Antonescu a vrut să întărească în sufletele celor mai viteji ostași ai noștri încă odată icoana Patriei îndepărtate și să le ducă vorbă de asigurătoare îmbărbătare, că acolo, unde se dau atâtea

lupte grele, că nu sunt singuri, ci e prezentă toată suflarea Neamului și toate nădejțile noastre de bine.

Prezența noastră pe Cuban constituie astfel, la sfârșitul celui de al doilea an de luptă contra bolșevismului sălbatec și neomenos, mai mult decât un act de solidaritate cu Germania zădărită. Ea constituie o dovadă că, poporul român nu precupește și nu poate precupeți nici o jertfă, oricât de mare ar fi ea, atunci când e vorba să-și apere hotarele moștenite din strămoși.

Mai mult ca oricare alt considerent, acesta a fost cel mai determinant acum doi ani, când armata rămână a primit ordinul să treacă Prutul și să urmărească dușmanul, care ne încălcase într-o clipă de slăbiciune, hotarul răsăritean, până în cele mai îndepărtate văgăuni și până când el nu va fi zdrobit și nu va da garanții, că va renunța la ținta sa blestemată de a ne neliniști între hotarele noastre.

Prezența noastră pe Cuban constituie astfel nu o acțiune militară simplă, de răzbunare și de legitimă răfuială cu dușmanul, ci o acțiune preventivă, ca acest dușman hapsân să-și bage oada pentru totdeauna mințile în cap și să nu mai râvnească la pământurile noastre.

Viteji noștri luptători de pe Cuban, printre care sunt atâtea de pe plaiuri românești încătușate încă, au înțeles, prin contactul lor nemijlocit cu Mareșalului Conducător, mai mult decât oricare alți fii ai Neamului nostru adevărul acesta: L-au înțeles și au priceput nu numai tălcul lui restrâns, ci și adâncimea și plenitudinea lui, căci ceeace a fost valabil și determinant în războiul nostru contra comuniștilor hrăpăreți, trebuie să fie valabil și determinant ca mâine și pentru alți dușmani ai noștri, în ori care parte a Europei s'ar găsi ei!

Un binemeritat succes al unui intelectual dobrogean

„CENTRUL DE STUDII CORPORATIVE ITALO-ROMÂN din București, a început, în ziua de 11 Iunie cor. o amplă dezbateră — care va continua și în zilele de 18 Iunie și 22 Iunie cor. — asupra studiului comunicat acestui centru de d-l N. SEVER CĂRPIȘANU, cunoscutul publicist din localitate și colaborator al ziarului nostru și care este intitulat: INCADRAREA MUNCITORILOR INDUSTRIALE ÎN CORPORATIVISMUL ROMÂNESC”.

Capitolele din lucrare asupra cărora s'a insistat în prima zi de dezbateri au fost următoarele:

— *Asocierii profesională este un produs natural al vieții economice?*

— *Exclusivismul este de esență sindicalului?*

— *Se poate înlătura exclusivismul sindicalist?*

— *Ce raporturi există între corporație și sindicat?*

— *Ce rol are sindicatul în viața corporației?*

— *Ce influență are corporația asupra sindicatului?*

— *Poate exista corporație fără sindicat sau vice-versa?*

— *Este asociația profesională necesară?*

— *Care sunt instrumentele economice de realizare a idealurilor naționale?*

— *Ce însemnătate are factorul psihologic în corporatism?*

— *Este sindicatul exclusiv și omogen, o condiție a încrederii reciproce între factorii de producție?*

— *Ce rol are sindicatul în raporturile dintre muncitori și patroni?*

— *Dar între aceștia și permanențele naționale?*

— *Care este rostul contractului colectiv?*

— *Care este rostul sindicatului în elaborarea contractului colectiv?*

— *Sindicatul investit cu funcțiuni publice este periculos?*

— *Ce rol revine muncitorimii în conducerea economică?*

— *Pe ce plan?*

Au participat la discuțiuni în prima zi de dezbateri: prof. univ. Octav Onicescu, A. Frunzănescu, prof. Budeanu dr. docent Cristian Petrescu, Ing. Em. Atanasu, dr. Ion Paraschivescu, Ing. Dan Paroiescu, Sebastian Fuiga, Aurel Iordăchescu, dr. Mihai, dr. Stănculescu Mehedintzi.

Continuare în pag. 4-a

Din isteria contemporană a Dobrogei

Portul maritim TULCEA

de JOHN FOSCOLO

Situat între Gurile Dunării și canalele comerciale dunărene, GALAȚI și BRĂILA, acest port a luat ființă la punct de „schelă” al canalei TULCEA, cu orașului situat până în anul 1935 pe dâmbul denumit astăzi al „tabărelor” și cu o extindere până la cartierul zis al „Comoroftei”.

Cele două sinuozități ale cursului fluviului denumite „coturi”, cu anaforul, „pietrei” constrângeau navigația cu pânze ce se perinda pe parcursul Dunării de jos, la lungi popasuri. Navigația de atunci (1780-1850), mai ales cei angajați la urcușul fluviului, se vedeau nevoiți de multe ori să întrebunzeze „jedecii” până la punctul cu vânt prielnic. Această servitudine crease un serviciu zis al „jedeciiilor”, controlat de către autoritatea teritorială turcă de pe atunci. Un „zaptie” (polițist), controla această mișcare și prelua totodată plata breșlașilor. Zaptie-ul controla în același timp firmamentul vasului ce se elibera la Bosfor, fără de care corăbiile nu se puteau a vânta pe Dunăre. Navigația, zisă „maritimă” nu era îngăduită decât pavilionului turcesc, cu puține excepții acordate unor vase sub pavilion străin. Navigația de cabotaj, redusă și ea, se returna la barace trase cu lăpți. De notat că Marea Neagră cu parcursul fluviului al Dunării, cuprindea o zonă închisă, lăsată la bunul plac al stăpânitorului de pe atunci, Imperiul retrograd turcesc.

Corăbiile care deserveau navigația între malurile Bosforului și interiorul Dunării, precum și cele care se avântau și prin schelele mediteraneene — aceste din urmă sub pavilion străin — aveau forme de construcție speciale. Depășământul lor era relativ mic. Unele aveau până a 200 tone încărcătură. Velatura lor era complexă. Ele se denumeau „trehandire”, „gagali” cu pescaj limitat, datorită obstrucțiilor gurei Sulinei. Unele, cu velatura de „bric” sau „barcobestia” se avântau până la Galați sau Brăila cu popasuri uneori îndelungate, în așteptare de vânt prielnic, sub cotitura anaforului TULCEA, (denumirea turcească a Tulcei).

Reese deci că schela TULCEI avea legături cu navigația maritimă și că poliția ei era deservită de acest zaptie, (polițist turc). Analele pomenești de un „liman captan” (căpitan de port) denumire ce și o însușea șeful „jedeciiilor”, care îndeplinea și atribuția de... indicator al drumului, adică de „pilot”. Acest „liman captan” avea legături și cu „jedecii” din

gura Sulinei, căci, la rândul lor, indicau corăbiilor ce se avântau către gurile fluviului canalul îngust și intrării, adâncit cu unele rudimentare. (Un aparat numit „lingură”, format dintr-o lungă prăjină cu un burduf de piele groasă, fixat pe o buză de fier turtit. Aparatul era trânt în josul apei pe lungimea canalului, de un barcat tras cu vâsle) Aluviunile care se îngrămădeau dealungul barei, erau astfel îndepărtate spre adâncul apei. Un canal, zic, îngust de o adâncime de max. 12 picioare engleze — 4 metri, deservea pe timp prielnic, această navigație rudimentară. Barcozul jedeciiilor Sulinei mai servea și la remorcarea corăbiilor la intrare și epire din fluviu.

Pe atunci, (1780), portul Sulina cuprindea câteva colibe de pecari, cari se îndeletniceau și cu pilotarea corăbiilor, până la anaforul Tulcei. Și acolo, un zaptie, polițist turc, controla mișcarea vaselor și cerceta „firmanul”, adică, permisul de intrare sau epire.

Această stare de lucruri a dăinuit până cam în anul 1830, când Imperiul Rus a pus stăpânire pe gurile Dunării, după un șir de trei războaie duse contra Imperiului Turcesc.

Gura Sulinei, singura care deservea navigația maritimă a Dunării, era obiectul unor continue frecșuri politice și diplomatice și între Imperiile Rus și Austriac. Primul cu tendința sa „na Tsarigrad”, al doilea cu „Drang-ul nach Osten”. Această rivalitate se resfrângea și pe terenul economic, în dauna provinciilor, pe atunci, limitrofe ale Dunării. Cazava Tulcei, mărginită în spre malul drept al fluviului și al brațului Sf. Gheorghie, răstulla economicște spre schelele Galașilor și Brăilei. Schela, adică portul Tulcei, timp de trei decenii, (1810-1840) trafica numai cu schelele „france” din susul Dunării până la Giurgiu. Politica de obstrucție a Rusiei devenise intolerabilă. S'a ajuns prin anul 1840 la un acord între Imperiile Rus și Austriac. De atunci datează primele lucrări mai sistematice pentru adâncirea gurei Sulinei. De atunci datează și farul Sulinei precum și unele îndreptări ale malurilor dunărene. Corăbiile

(continuare în pag. 3)

Cine pune stavilă svonului, pune cătușe trădării.

Nu semăna născociri, dacă nu vrei să seceri ruini.

Situația financiară a Municipiului

Raportul Serviciului financiar în ultima ședință a Consiliului de colaborare

Bugetul Primăriei Municipiului Constanța a fost aprobat de Ministerul Afacerilor Interne, prin deciziunea ministerială No. 65502/943, așa cum a fost propus de administrația municipală și avizat favorabil de Domniile Voastre, în ședința Consiliului de Colaborare dela 15 Februarie 1943.

Totalul lui cifrează suma de lei 344.850.000 și este repartizat astfel:

Lei 98.000.000 pentru venituri și cheltuieli ordinare.

Lei 33.100.000 pentru venituri și cheltuieli extraordinare.

Lei 201.050.000 pentru venituri și cheltuieli cu destinație specială.

Lei 11.000.000 pentru Abatorul de Export.

1.700.000 pentru atelierul de borduri și plăci.

Sumele rămase definitive și repartizate în buget sunt:

Lei 33.100.000 pentru investiții imobiliare și drumuri.

Lei 12.000.000 pentru lucrări de drumuri din prestația răs-cumpărata.

Lei 55.000.000 pentru lucrările din fondul dat de Ministerul Afacerilor Interne.

Lei 65.000.000 pentru construcția unei băi comunale.

Total lei 165.100.000.

Din acest program important ca sumă și vast ca număr de șantiere, Administrația Comunală execută, fie pe cale de antrepriză, fie pe cale de regie, lucrări în valoare de 119.000.000 lei, iar Uzinele Comunale Constanța, lucrări în valoare de lei 46.000.000.

Intregul program de lucrări stabilit pentru campania exercițiului 1943/944 a căpătat forma definitivă din partea personală a Domnului Ministru al Afacerilor Interne, în urma expunerii făcute de D-l Primar în conferința administrativă ce a avut loc la București, în ziua de 22 Mai 1943.

Privit sub aspectul asigurării fondurilor necesare executării programului stabilit, constatăm următoarele:

Lei 45.100.000 reprezintă contribuția proprie a administrației Municipale lei 33.100.000 îi putem considera ca fiind existenți în Cassa Municipală, întrucât sunt investiți în aprovizionări de lemne, grâu și făină contractate anul trecut, iar lei 12.000.000, urmează să-i realizăm din încasarea prestatorilor ce s'au înscris a plăti contravaloarea ei.

Lei 55.000.000 reprezintă contribuția Ministerului Afacerilor

Interne din fondul comun. Ea a fost aprobată de cei în drept și este în curs de încasare.

Lei 65.000.000 reprezintă valoarea împrumutului ce-l contractăm la Cassa Creditului Județean și Comunal, pe termen de 20 ani, cu o dobândă de 5 la sută.

Din această însușire de cifre rezultă că fondurile reclamate de programul de lucrări edilitare sunt asigurate, iar înfăptuirea lui devine o realitate.

Trebue să observăm, spre deosebire de bugetele exercițiilor trecute, că la capitolul III, venituri și cheltuieli cu destinație specială, au fost trecute două împrumuturi:

Un împrumut în valoare de lei 50.000.000 pentru aprovizionarea populației Municipiului Constanța, în cadrul Jurnalului Consiliului de Miniștri în vigoare.

Un împrumut în valoare de 65.000.000 pentru construcția unei băi comunale.

Consiliul Casei Creditului Județean și Comunal din Ministerul de Finanțe, care a devenit finanțarea legală și obligatorie a tuturor administrațiilor locale, ne-a aprobat:

Lei 30.000.000 pentru aprovizionarea populației Municipiului Constanța, pe termen de 9 luni, cu o dobândă de 2%. Contractul a fost semnat de reprezentanții legali și pus în aplicare.

Lei 65.000.000 pentru construcția băii comunale, pe termen de 30 ani, cu o dobândă anuală de 5%.

Formele de contractare urmează a fi definitive.

Înarmați cu aceste surse bănești sigure, credem că vom reuși, cu toată vitregia împrejurărilor în care se desfășoară activitatea edilitară în actuala campanie, să putem înfăptui tot ceea ce Domniile Voastre ați considerat că este necesar și corespunde nevoilor reale gospodărești ale Municipiului Constanța.

FACEȚI TRANȘEE

Sunt cel mai bun mijloc de apărare în cazuri de atacuri aeriene

Pierzând Euletinul populației Constanța pe numele Ion Mamaiov, str. Ion Roată No. 26, îl declar nul.

Alte lucrări de pavajii

În cursul campaniei de lucrări din anul acesta se vor mai executa, în afară de cele pe cari le-am publicat în numărul trecut, următoarele lucrări de pavajii de asfalt, piatră eruptivă și plăci de beton, precum și reparații la pavajii existente.

Piața Ovidiu, 70 m. p., str. Lascar Catargiu 120 m. p., Traian 52 m. p., Mircea 130 m. p., Costache Negri 114 m.p., Negru Vodă 20 m. p., Unirii 50 m-șp., Cuza Vodă 91 m. p., Șifan cel Mare 222 m. p., Carol 1000 m. p., Piața Griviței 112 m. p., Bul. Independenței 50 m. p., Bul. Ferdinand 75 m. p., str. Ion Lahovari 64 m. p., Bul. Regina Maria 38 m. p., str. 11 Aprilie 53 m. p., și în jurul Bisericii Adormirea 93 m. p.

—xx—

Stiri diverse municipale

— Odată cu închiderea cursurilor școlare primare, cantinele școlare și-au încheiat și ele activitatea, urmând să și-o reia în toamnă. Comitetul municipal de patronaj a luat toate măsurile pentru buna păstrare a zestrei cantinelor.

— Buletinul municipal reorganizându-se și adăugându-i-se și o parte neoficială cu caracter cultural, cei cari ar dori să colaboreze sunt rugați să se adreseze d-lui Dr. St. Eremia, Conducătorul redacțional al Buletinului.

—xx—

Mulțumire publică

Societatea Națională „CRUCEA-ROȘIE”, filiala Constanța, prin o delegație compusă din Coamnele: Dr. Isăcescu, Dr. Iancu, Dr. D'Argenta, M. Oancea, D-na și D-l Colonel Ionescu, a vizitat în ziua de 10 Ianie crt., Spitalul Militar de la Carmen-Sylva, împărțind la 122 de răniți, bomboane, prăjituri, cărți postale, țigări, chibrituri și cărți de citit.

Comitetul mulțumește pe această cale tuturor comercianților constanțeni, cari au contribuit cu bomboane, prăjituri și cărți de citit, cum și Doamnelor care au donat prăjituri și s'au deplasat la Carmen-Sylva, pentru distribuirea ajutoarelor.

—xx—

Pierzând Buletinul populației eliberat de biroul Constanța, pe numele Călina Cojocaru str. Decebal No. 64 îl declar nul.

Pierzând autorizația de intrare în portul Constanța pe numele Chirțibuș Niculae, str. Tepeș Vodă, o declar nulă.

O NOUA COLECȚA

Ocrotiți familiile dezrobiților!

În ziua de 20 Iunie se va face o nouă colecție caritativă: „Ocrotiți familiile dezrobiților!” Fia îndoiială, Constanțenii vor face și de astădată dovada bunelor lor sentimente românești, contribuind cu obolul lor la această operă de soli-

daritate națională și omenască. Cei cari nu vor fi găsiți acasă de către echipele de colectare, sunt rugați să binevoiască a trimite obolul lor direct comitetului municipal de patronaj, la primăria municipiului, camera No. 8.

Se deschid două cămine de zi

Prin grija comitetului municipal de patronaj vor începe să funcționeze de la 15 Iunie, două căminuri de zi.

Unul din ele va funcționa în localul cantinei școlare No. 12 din cartierul Mihail Coiciu, fiind condus de d-l C. Căciulă, directorul școlii primare din acel cartier, iar celălalt, în cartierul Vale nou, la cantina școlară No. 6, fiind condus de D-na Elena Dr. Bottez.

În aceste căminuri vor găsi adăpost peste zi copiii între 2 și 7 ani, ale căror mame

lucrând în diferite întreprinderi, sunt obligate să lipsească de acasă și să-și lase copiii singuri.

La fiecare cămin vor fi câte șase doamne învățătoare cari, prin rotație, vor avea grija copiilor, supraveghindu-i dându-le îndrumări și organizând cu ei jocuri etc.

Copiii vor primi îngrijire medicală și li se va da masa de trei ori pe zi.

În fiecare cămin vor fi primiți deocamdată câte 30 copii — băieți și fete.

COMUNICAT

SOCIETATEA COMUNALĂ DE ÎNTREPRINDERI ELECTRICE din CONSTANȚA SCEC, are onoare a informa, pe această cale, pe toți consumatorii de curent electric din Constanța că, Primăria, în baza scumpirei combustibilului, materialelor precum și a urcării salariilor a aprobat o majorare de preț pe kworă de lei 4 pentru lumină și de lei 2 pentru forță motrică precum și pentru înalta tensiune (decizia No. 16010 din 8 Iunie 1943).

Aplicarea acestor tarife, înlocuind pe cele stabilite în Noembrie 1941, va intra în vigoare cu începere dela 1 IULIE 1943.

Banca Națională a României Sucursala Constanța

Publicație de licitație

Banca Națională a României scoate la licitație dărâmarea imobilului din Constanța, strada Paul Angelescu No. 5.

Amatorul de a cumpăra materialul ce va rezulta din dărâmarea ce o vor face, se vor prezenta la sediul sucursalei B. N. R. din strada D. A. Sturza No. 1, unde vor lua cunoștința de condițiunile cactului de sarcini. Vizitarea prealabilă a imobilului, supus dărâmării, se va face numai cu învoirea Direcțiunei.

Ofertele scrise, în dublu exemplar, împreună cu o copie a cactului de sarcini, semnată de ofertant și cu o garanție în numerar de 50.000 lei se vor depune în mâinile d-lui director al sucursalei Constanța.

Ofertele se primesc până în seara zilei de 24 Iunie a. e., iar deschiderea lor se va face în prezența d-lor ofertanți în ziua de 25 Iunie 1943.

Direcțiunea Băncii își rezervă dreptul de a hotărâ asupra rezultatului acestei licitațiuni.

Ioan D. Stoeneșcu

Ilie Măulescu

